

Universiteiten sterk verengelt

23 september 2007 -De Nederlandse universiteiten zijn de laatste jaren sterk 'verengelt', zo meldt De Standaard . Terwijl het Engels in 2000 als onderwijstaal maar beperkt aanwezig was, is de taal in de meeste Nederlandse universiteiten nu dominant. Meer dan de helft van de mastersopleidingen (vroegere doctoraalopleidingen) wordt er in het Engels gegeven. Het Vlaamse dagblad verwijst in het artikel naar een rapport van het [Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland \(CVN\)](#).

Het rapport vergelijkt de situatie van dit jaar met de toestand in 2000, zo stelt het dagblad. Aan de Technische Universiteit Delft, bijvoorbeeld, wordt, net als in Wageningen, geen enkele tweedefase-opleiding nog in het Nederlands gegeven. De universiteit schrijft in haar gedragscode dat het Engels de instructietaal voor de mastersopleidingen is. In de eerste fase is het Nederlands wel nog dominant. De Delftse universiteit staat niet alleen. Zowel de Universiteit van Amsterdam als de Vrije Universiteit Amsterdam is de voorbije zeven jaar geëvolueerd van minder dan tien procent Engels naar zo'n zeventig procent van de mastersopleidingen. Ook aan de Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Maastricht, Universiteit Tilburg, Universiteit Utrecht en de Technische Universiteit Eindhoven is de helft of meer van de masters Engelstalig. Zeven jaar geleden was dat lang nog niet het geval, zo meldt De Standaard. De verengelsing woekert voort ondanks de taalclausule in de Nederlandse wet op het hoger en wetenschappelijk onderwijs die stelt dat het Nederlands de voertaal is in het tertiair onderwijs. De onderwijscommissie van de Tweede Kamer, daarop attent gemaakt, doet of haar neus bloedt.

Aan de Vlaamse universiteiten is de positie van het Engels de voorbije zeven jaar min of meer ongewijzigd gebleven, maar ook hier bestaat de neiging om meer Engels te gebruiken, aldus de Standaard.

Balkenende opent academisch jaar Wageningen in het Engels

5 september 2007 - Minister-president Balkenende hekelde bij de opening van het academisch jaar aan de Wageningen Universiteit de 'zesjescultuur' bij studenten. De premier hield zijn rede, die (vertaald) 'Bouwen aan de toekomst met kennis, innovatie en ondernemerschap' was getiteld, in het Engels, aldus de webversie van NRC Handelsblad. In het regeerprogramma van het vierde kabinet Balkenende is, op voorspraak van de ChristenUnie, het voornemen opgenomen de positie van het Nederlands in Nederland te verankeren in de grondwet. Het is onbekend waarom Neerlands eerste minister het nodig vond zijn toespraak in het Engels te houden.

Bron: NRC Handelsblad

Inhoud

blz 2 Van der Hoeven aanvaardt Sofprijs

blz 2 Anglowaan

blz 4 Taalstrijd in Nederland (Couwenberg)

blz 7 Geen steun van Taalunie voor sN

blz 8 Geknipt

Van der Hoeven pakt Sofprijs goed op

14 juni 2007 - De minister van economische zaken, Maria van der Hoeven, heeft op donderdag 14 juni in haar eigen ministerie aan de Bezuidenhoutseweg in Den Haag de Sofprijs der Nederlandse Taal 2006 in ontvangst genomen. De bewindsvrouw stemde van harte in met de opmerking van sN-voorzitter Arno Schrauwers dat het Nederlands het waard is gekoesterd te worden. De sN-voorzitter benadrukte in zijn toespraakje dat de prijs als aanmoediging is bedoeld en sprak de verwachting uit dat het signaal door Ez wordt opgepakt. Hij preeste Van der Hoeven dat ze zo sportief was de prijs in ontvangst te nemen, met de kanttekening dat ze zelf part noch deel heeft gehad aan het winnen van de prijs. Eerdere Sofprijswinnaars als Neelie Kroes (2005) en Karla Peijs (2006) weigerden de prijs in ontvangst te nemen.

De Sofprijs 2006 is toegefallen aan Ez vanwege het overmatige en onnodige gebruik van het Engels in zijn persberichten, manifestaties en naamgevingen. De stichting Nederlands reikte de Sofprijs in 2004 voor het eerst uit aan Philips voor de aankondiging van het bedrijf in 2003 zijn jaarverslag niet langer in het Nederlands uit te geven.

TV voert actie in Tilburg

25 mei 2007 - Vrijdag 25 mei 2007 - De stichting Taalverdediging heeft op 24 mei actie gevoerd tegen de verengelsing van de universiteit van Tilburg, zo meldt het Brabants Dagblad. De betogers vonden weinig steun voor hun opvatting dat als buitenlanders in Nederland komen studeren, ze maar Nederlands moeten leren. Koos van de Linde, voorzitter van de studentenorganisatie Vite International, denkt dat Nederland internationaal de boot mist als het in het tertiair onderwijs niet overschakelt op het Engels. Hij heeft er geen moeite mee dat dat de ondergang van het Neder-

lands als volwassen cultuurtaal zou betekenen, aldus het Brabants Dagblad.

Anglowaan

Volgens de [webstek](#) van de Hogeschool van Amsterdam bleek (bericht inmiddels verdwenen) op 24 april al weer de kick-off te zijn gegeven voor Fitkids Amsterdam-West. Deze bijeenkomst werd georganiseerd door Stichting Fitkids, de praktijk voor fysiotherapie A.H. Gerhardhuis, de Academie voor Lichamelijke Opvoeding (ALO) van de Hogeschool van Amsterdam en Splash Health Campus. Die Health Campus is dan weer een unieke samenwerking tussen de hogeschool en Splash Health Center. Dat had natuurlijk ook Plons Gezondheidscentrum kunnen heten, maar dan was kennelijk de knullig. Met Splash krijgt zo'n wanding internationale allure. Overigens niets dan goeds over de doelstellingen van die fitte kinderen. Het gaat namelijk om gehandicapten.

De oude PTT, tegenwoordig TNT Post en zelf ook niet vies van onnodig Engels, heeft er concurrentie bij gekregen. Een van die mededingers is Sandd. Dat staat voor Send and Deliver. Als de dood om een Nederlandse naam te gebruiken: Veeb, Verstuur en bezorg.

Kinderen blijken er in Nederland bijna niet meer te zijn. Hoi allemaal, zegt een briefkaart tegen mij. De Kidspas komt er weer aan. Om te kijken of al die activiteiten bij jou in de buurt iets voor je zijn. Kinderpas? Hè bah!

Beerschoten is makelaar en taxateur. Dat Amsterdamse bedrijf neemt vast een voorschot op de toekomst. Zegt op een reclamedingetje in het Engels en het Nederlands wat hij (zij?) de klant te bieden heeft: Sworn broker.

De Volkskrant had nog wel zo'n mooi alternatief: Ode aan de Postbode. Maar zo heette de tentoonstelling niet die het Haagse museum voor communicatie (waar ik overigens nog nooit van gehoord had) in huis had: Respect the Mailman. Dat lag er aan, legt de Volkskrant geduldig uit, dat kunstenaarsverband Paprika heel origineel een armbandje had bedacht met die tekst. Die armbandjes zouden een rage zijn geworden onder de bedreigde postbodes (of moet ik zeggen mailpersons?).

Tegenwoordig doet Amsterdam net alsof ze het allemaal zelf hebben bedacht, die Zuidas. Maar het is allemaal een typisch staaltje van wildgroei. Nog meer grootschalige kantooruimte terwijl in de

Bijlmer vele duizenden vierkante meters voor een prikkie te huur zijn (want nooit verhuurd). Die Zuidas, ronkt de GroenLinkse wethouder en ex-studentenvoorman Maarten van Poelgeest, is een staaltje van Triple P: People, Planet en Profit dus. De kantorenwijk die daar verschijnt gaat The Composer heten. De ontwikkeling wordt ter hand genomen door de Amsterdam (Emsterdam?) Zuidas Company. Er staat, onder meer, een magistraal gebouw met de naam The Arch op het programma.

Amsterdam moet het financiële Mekka van Europa worden. Na Londen, dat wel, zo verkondigde minister Bos een tijdje geleden in het Engels voor de fine fleur van de Nederlandse financiële wereld in het Concertgebouw. Zeker was al dat er een Duisenberg School of Finance zou komen, een initiatief van Holland Financial Centre. De Universiteit van Amsterdam wilde, gestiekt door de Britse Barclays-bank, een eigen topinstituut beginnen. Dat zal nu wel niet doorgaan nu de Britse bank naast de ABN-Amro-kluis grijpt. Overigens is de alomtegenwoordige Arthur Docters van Leeuwen voorzitter van Holland Financial Centre.

Hoe het is afgelopen weet ik eerlijk gezegd niet, maar de Hiv Vereniging Nederland (HVN) was begin juni uiterst bezorgd over haar subsidie van het ministerie van volksgezondheid. De club had een werkgroep onder de leden die door het leven ging als Poz and Proud. Die werkgroep beijverde zich om feesten te organiseren waar onveilige seks zou worden bedreven, meldt de Volkskrant op 2 juni. Dat vond het subsidiërende ministerie geen goed idee. De ongerustheid van de HVN gold dus niet de naam van de werkgroep.

Het gratis dagblad Metro heeft een rubriekje Kus van de dag!. Daarin staan berichtjes van sms-ers aan vrienden en bekenden. Op 11 juni waren van de acht er twee geheel in het Nederlands. De rest bestond deels uit, gebroken, Engels en het geinige love u 4 ever.

Alida van Reenen stuurt een lijst op met meer dan 600 woorden die ze van de Nederlandse radio heeft geplukt. Het gaat wat te ver ze allemaal op te noemen. Ik pik er een paar opvallende uit: command responsibility, city branding, beach cleaner, event cultuur, prettige prices, over my dead body, suicide counsellors, dead penalty, at peace komen, short cut, mellow, ethnic cleaning, city shoppers, feeling of community, bookshop, short thinking, collapse society, paralysed, story telling. Waarom zegt men meeting, education,

target of ferry boat, vraagt Van Reenen zich, terwijl daar goede Nederlandse woorden voor bestaan. Het is de Anglowaan, vrees ik.

In Groningen hebben ze een Teddy Bear Hospital. En sedert een tijdje lopen oud-sporters zich het vuur uit de sloffen om overal courts aan te leggen. Nellie Roes hoorde op de radio dat er ergens in Amsterdam iets met Cruyff Koorts was. Ach gut, dacht ze, is de voetbalkoorts al niet genoeg? Dat bleken dus courts te zijn. Nuttig werk van onze nationale wijsgeer, maar waarom mogen trapveldjes geen trapveldjes heten, Mister Cruyff?

Oproep Goede Praktijken tegen fysieke overbelasting, lees ik op een webforum. Mooi dat hatelijke Good Practice gemeden, dacht ik. Maar ik las verder: "Onder de noemer 'Vertil je niet!' roept het Nederlands Focal Point voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk op tot het inzenden van Goede Praktijken. Met de Goede Praktijken Awards worden ondernemingen of organisaties erkend, die zich onderscheiden door een vernieuwende en integrale aanpak. Prijzen schijnen er tegenwoordig niet meer vanaf te kunnen.

Op 21 juni was er in Amsterdam een midzomern8. Het kan dus wel.

Kabinet laat borden Schiphol onbe-roerd

5 mei 2007 - De regering is niet van plan de luchthaven Schiphol te dwingen informatieborden in het Engels te vervangen door borden in het Nederlands. Dat laten de ministers van Financiën Wouter Bos (PvdA) en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Ronald Plasterk (PvdA) vrijdag 4 mei weten in een brief aan de Tweede Kamer, zo meldt Trouw. De ministers schrijven dat functionaliteit van de aanduidingen het belangrijkste is. Gezien het internationale karakter

van Schiphol zien zij daarom geen reden om in te grijpen. Ze stellen dat het niet de taak is van aandeelhouders om een discussie te voeren over 'de operationele uitvoering van de bewegwijzering' op de luchthaven. De Nederlandse Staat heeft een meerderheidsbelang in Schiphol.

Taalstrijd in Nederland?

Wim Couwenberg

De auteur is directeur/hoofdredacteur van Civis Mundi en oud-hoogleraar staats- en bestuursrecht. Dit artikel heeft eerder in het webblad Waterstof gestaan (met een repliek van socioloog en publicist Dick Pels).

De laatste tijd is er weer veel te doen over onze Nederlandse identiteit. Hoe relevant is in dit verband de Nederlandse taal als identiteitsbepalende factor? Dit is nog altijd een punt van discussie. Er is sinds lang een stroming die daar grote nadruk op legt. Daartoe behoren bijvoorbeeld Nederlandse schrijvers als W.F. Hermans en G. Komrij, de journalist H.J.A. Hofland (1) en de publicist en politicus Pim Fortuyn (2). De vermaarde historicus P. Geyl zag in de

taalgemeenschap zelfs de belangrijkste en meest duurzame bron van nationale integratie en culturele identiteit (3). Op institutioneel vlak zijn het Algemeen Nederlands Verbond en het Genootschap Onze Taal daarvan belangrijke exponenten evenals de laatste tijd de Stichting Taalverdediging. Uitgangspunt daarbij is de opvatting dat de taal behalve een instrumentele ook een symbolische functie vervult. Maar in veel publicaties over de Nederlandse identiteit krijgt de eigen taal niet die ereplaats en associeert men haar eerder met bepaalde morele kwaliteiten als openheid, vrijheidszin, tolerantie e.d. Als praktisch ingestelde handelsnatie, zo meent de socioloog Ernst Zahn, heeft Nederland de eigen taal minder hard nodig als middel tot zelfexpressie en symbool van nationale eenheid (4). Veel Nederlanders denken er inderdaad zo over. Voor hen heeft de eigen taal voornamelijk een instrumentele functie.

Dat verklaart ook waarom de Vlaamse strijd voor handhaving van het Nederlands als cultuurtaal in België van Nederlandse zijde zo weinig gesteund is; waarom Nederland in tegenstelling tot andere koloniale mogendheden geen koloniale taal-

politiek gevoerd heeft (uitgezonderd in Suriname); waarom de verengelsing van het taalgebied daar sneller oprukt dan in andere landen op het continent en waarom het belang van het leren van Nederlands door migranten er jarenlang veronachtzaamd is, ja het pleiten daarvoor aanvankelijk zelfs als cultureel racisme veroordeeld werd.

Toekomst Nederlands

Hoe belangrijk is het in stand houden van het Nederlands als cultuurtaal voor de toekomst van onze Nederlandse identiteit? Dit is een vraag die zich steeds meer opdringt, nu we ons in Nederland opnieuw bezinnen op onze identiteit als natie. In de vorige eeuw is door Nederlandse schrijvers als bijvoorbeeld W.F. Hermans en H. Mulisch al de doodsklok geluid over het Nederlands als cultuurtaal, evenals door taalkundigen als C.L. de Bot (5) en H. Brandt Corstius (6). Over zo'n 75 jaar zal het Nederlands de tweede taal van Nederlanders en Vlamingen zijn zoals Fries dat nu is voor de Friezen, voorspelde Mulisch in zijn dankwoord bij de uitreiking aan hem van de Prijs der Nederlandse Letteren in Brussel op 30 november 1995. Van meerdere kanten is, zoals gezegd, al gepleit voor afschaffing van de eigen taal ten gunste van het Engels zonder dat dat enige verontwaardiging wekt (7). Het verlies van de eigen taal wordt door kosmopolitisch gezinde intellectuelen probleemloos, ja zelfs blijmoedig tegemoet gezien (8).

Onder druk van externe invloeden als Europese integratie en economische en culturele globalisering en de interne multi-etnische problematiek is er nu wel sprake van een zekere herleving van nationaal bewustzijn. Dat heeft inmiddels geleid tot een fors aangezette inburgeringspolitiek met betrekking tot gevestigde en nog te vestigen migranten. Essentieel onderdeel daarvan is nu het leren van de Nederlandse taal. Maar tegelijk wordt de status van die taal steeds meer ondergraven door de snel oprukkende verengelsing van ons taalgebied. In de sectoren die de komende jaren het meest bepalend zijn voor de verdere maatschappelijke ontwikkeling, te weten wetenschap, technologie en economie (het zogenaamde WTE-complex), is het Nederlands onmiskenbaar op de terugtocht. Voor wie in die sectoren wil meetellen wordt het Engels de toegangspoort tot de grote wereld van succes en aanzien. Acht op de tien Vlamingen en zeven op de tien Nederlanders verwachten desondanks niet dat het Nederlands de komende vijftig jaren plaats zal maken voor het Engels (9).

Suriname lid Nederlandse Taalunie

Sinds enige jaren is Suriname toegetreten tot de Nederlandse Taalunie (10). En dat is een opmerkelijk gebeuren, al is dat niet als zodanig opgemerkt. Toen Suriname in 1975 onafhankelijk werd ging men er vooral in Nederland van uit dat die onafhankelijkheid

pas compleet zou zijn als het Nederlands in Suriname als spreektaal verdwenen was. Als politiek correct gold toen ook dat men vóór afschaffing van het Nederlands in Suriname was. Van de zijde van de Taalunie was aanvankelijk dan ook weinig belangstelling voor samenwerking met Suriname. Ondanks die negatieve houding van Nederlandse zijde is het Nederlands in Suriname de meest gesproken taal gebleven. Dat heeft nu geleid tot de toetreding van Suriname tot de Taalunie.

Tien dagen nadat dat in Suriname feestelijk gevierd was, gingen er in de Nationale Assemblée aldaar echter al stemmen op van politici die lieten weten in de toekomst liever het Engels te zien als officiële taal van hun land. Als Nederlanders zelf de oprukkende verengelsing zo lachconiek over zich heen laten komen, is het dan vreemd, als Suriname op termijn ook gaat kiezen voor het Engels?

Taalpolitiek

In de 19e eeuw werd gewaarschuwd tegen een verduitsing van ons land. Nu zien we zoals L. Beheydt - Vlaamse taalkundige, en o.a. hoogleraar 'De Nederlanden in de wereld' aan de Leidse Universiteit - constateert steeds meer een slaafse onderwerping aan de globaliserende Engelstalige invloed en gaat ons land plat voor de globaliserende monocultuur van MTV, *e-commerce* en *e-business* en de *chatters* op internet. Mondiaal gezien wordt het Engels onweerstaanbaar de lingua franca. Maar daarnaast behouden andere talen niettemin hun bestaansreden als expressie van specifieke nationale identiteiten. In het EU-Handvest van de grondrechten is dat inmiddels bevestigd en verankerd. Eerbiediging van de taalkundige verscheidenheid wordt daar expliciet gewaarborgd (art. 22). Ook het Nederlands dient op die grond gekoesterd te blijven als volledig inzetbaar communicatiemiddel op alle niveaus. Dit vergt wel een doelbewuste taalpolitiek.

Maar een dergelijke politiek vindt in Nederland vooralsnog weinig weerklank. Dat zou in strijd zijn met de openheid van onze cultuur. Taal- en cultuurprotectionisme zoals Frankrijk dat voert zal, zo vinden tegenstanders, niet bestand zijn tegen de onweerstaanbaar geachte opmars van cultureel internationalisme. Met zo'n defaitistische houding capituleert men al bij voorbaat. Paul Scheffer spreekt in dit verband van de school der capitulanten die zich zonder enig verweer erbij neerleggen dat de Nederlandse cultuur op weg is op en onder te gaan in een Europese of wereldcultuur (11).

Nadat in 1997 een poging mislukt is de eigen taal als officiële taal in de grondwet te verankeren zoals in veel landen gebruikelijk is, is daar door het Algemeen-Nederlands Verbond - een Neder-

lands-Vlaamse vereniging ter bevordering van de Nederlandse taal en cultuur - opnieuw voor gepleit en sinds kort met succes (12). In het regeerakkoord van het kabinet-Balkenende IV is daaromtrent een duidelijke afspraak gemaakt: 'De overheid bevordert het eenvoudig en zorgvuldig gebruik van het Nederlands als bestuurstaal en als cultuur- en omgangstaal', aldus het regeerakkoord. Het kabinet is voornemens dat te verankeren in onze grondwet.

Hoewel in symbolisch opzicht belangrijk, mogen we overigens van zo'n grondwettelijke verankering niet teveel verwachten. Men overschat daarmee de normatieve kracht van de Nederlandse grondwet. Bij ontstentenis van constitutionele rechtspraak hangt de handhaving ervan in feite af van de politieke wil van de wetgever. En die plaatst zich als dat zo uitkomt probleemloos boven de grondwet.

Minister schiet tekort

Er is overigens al enige juridische bescherming van onze taal in de wet Algemeen Bestuursrecht en het Taalunieverdrag (art 5 lid 3). In het onderwijs trekt men zich daar echter niets van aan. En dat geldt ook voor het ministerie van Onderwijs. Dat zou moeten toezien op de naleving hiervan in het onderwijs. Met steun van dit ministerie zien we in het basis- en voortgezet onderwijs niettemin de opmars van tweetalig onderwijs - 54 scholen hebben dat al in het basisonderwijs en 80 in het voortgezet onderwijs - met Engels als instructietaal naast het Nederlands. Het tweetalig VWO dat mikt op de kosmopolitisch georiënteerde middenklasse wordt al gezien als een serieuze concurrent van het gymnasium. Veel Nederlandse ouders vinden dat hun kinderen op een (nu nog half) Engelstalige school meer kansen in de wereld krijgen.

Met Engels als wereldtaal wordt Nederlands als onderwijstaal steeds minder aantrekkelijk in hun ogen. In het hoger onderwijs rukt het Engels steeds meer op als onderwijstaal en blijkt eerder genoemd taalonderzoek, getiteld *Taalpeil*, verwacht zo'n 40 procent van de Nederlanders nu al dat het Nederlands op hun universiteiten op termijn door het Engels vervangen zal worden. Nederlands als wetenschapstaal steeds meer in verdrinking.

Taalstrijd

Aan een zekere taalstrijd valt in Nederland waarschijnlijk niet meer te ontkomen, willen we het Nederlands als cultuurtaal in stand houden. Als zodanig wordt onze taal vooral bedreigd op het terrein van de wetenschap. Wetenschappelijk personeel wordt steeds meer afgerekend op internationale publicaties in *refereed* tijdschriften en op hun internationale *citations score*. Dat heeft tot gevolg dat de criteria die Amerikaanse redacties, uitgevers en externe beoordelaars hanteren geruisloos worden overgenomen. Een eenzijdige bevoordeling van een bepaald type

publicaties en onderzoek is daarvan het gevolg. Academische bevorderingen worden nu al bijna alleen nog gerelateerd aan publicaties in het Engels. Dat gebeurt ter wille van de internationalisering van hoger onderwijs. Maar wat als zodanig gepresenteerd wordt, is in feite anglisering of, nog juister amerikanisering ervan. Het leidt ertoe dat Nederlandstalige publicaties niet langer meetellen in de wetenschappelijke concurrentie en dat het belang van een eigen Nederlandse wetenschappelijk agenda op de achtergrond raakt, maar ook dat Duitse en Franstalige publicaties niet meer als internationale publicaties erkend en gehonoreerd worden. Wetenschappelijke communicatie in een enkele wereldtaal waar dat alles op termijn op uitloopt, dreigt daarmee de creatieve inbreng van andere talen en culturen voorgoed te smoren. Zodoende ontstaat als men dat als zoete koek blijft slikken, meer en meer een Engelstalige monocultuur die iedere stimulans ontnemt de eigen taal als wetenschappelijke taal nog verder in stand te houden en te ontwikkelen.

Koloniseringsproces

De bekende Vlaamse jurist Marcel Storme heeft daar enkele jaren geleden al voor gewaarschuwd. De Amsterdamse socioloog Abram de Swaan (13) spreekt in dit verband van een cultureel koloniseringsproces, de historicus Douwe Draaisma (14) van de averechtse effecten die dit eenzijdige internationaliseringsbeleid kan hebben op wat men er juist mee bereiken wil: ken-nismaking met andere culturen, denkstijlen en intellectuele tradities, met andere woorden, geestelijke horizonverbreding, intellectueel kos-mopolitisme. Als je als land in de wetenschapsbeoefening de eigen taal verruilt voor het Engels als wereldtaal, kun je dat land maar beter opheffen, vindt de eerder (sub 1.3) geciteerde Nederland-kenner H. Pleij.

De Commissie Nederlands als wetenschapstaal van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen heeft vorig jaar in haar rapport "*Nederlands tenzij...*" tegen die tendens duidelijk stelling genomen. Als dragers en hoeders van onze cultuur en dus ook van onze taal zijn de overheid en de universiteiten verplicht te bevorderen dat in ieder geval in de geestes-, gedrags- en maatschappijwetenschappen de beoefenaars daarvan het Nederlands naast het Engels als wetenschapstaal blijven cultiveren. Ook in een tijd van toenemende internationalisering dient de wetenschapsbeoefening mede een Nederlands signatuur te behouden.

De socioloog Dick Pels ziet daarin nog slechts een uiting van regressief taalsentimentalisme. We moeten ons, vindt hij, neerleggen bij het Engels als universeel en exclusief communicatiemiddel in

de wetenschap, willen wij ons in de wetenschappelijke *ratrace* staande houden. Wel moeten we ons ver-zetten tegen de dominantie van Angelsaksische, na-tuurwetenschappelijk georiënteerde publicatiener-men in de wetenschap zoals die in Nederland opgelegd worden via de circuits van NWO en VSNU (15). De vraag is echter of dat verzet nog effect sorteert als men, zoals Pels, zonder meer capituleert voor de interpretatie van internationalisering als anglisering.

Verzet

Een recent teken van academisch verzet tegen de verengelsing van de wetenschapstaal is het optreden van prof. Yvonne Benschop, hoogleraar *Organizational Behaviour* aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Zij hield daar haar oratie principieel in het Nederlands. En in die oratie, zo blijkt uit een verslag in de Gelderlander, haalde zij fel uit naar universiteiten die prestige denken te ontlenen aan het gebruik van Engels als wetenschapstaal. Het is mijn stellige overtuiging, aldus Benschop, dat het Nederlandse wetenschapsbedrijf zichzelf serieus moet nemen en daarom ook Nederlandstalige publicaties dient te waarderen als bijdrage daaraan. Zij vindt het onzinnig dat in sommige wetenschappelijke disciplines Nederlandstalige publicaties niet meer meetellen om de prestaties van een wetenschapper te beoordelen. Dat is volgens haar de dood in de pot voor het Nederlandse wetenschappelijke debat.

Bovenlaag

Van de zijde van de Nederlandse Taalunie horen we sinds jaren een optimistische boodschap over positie en perspectief van de Nederlandse taal. Oud CDA-senator Andries Postma sluit zich daarbij aan en steunt zijn optimisme op de economische kracht en uitstraling van Nederland. Op internet, aldus Postma, is het Nederlands de tiende wereldtaal. Op het terrein van wetenschappelijke publicaties staat het wereldwijd op de elfde plaats. In Brussel neemt het Nederlandse taalgebruik hand over hand toe. Hij meent zelfs een vernederlandsing van Brussel waar te nemen. In Zuid-Amerika is het Nederlands de op vier na grootste taal (16).

Toch ben ik geneigd dit optimisme niet te delen. Het leidt er makkelijk toe dat we ons weinig zorgen hoeven te maken. En daar is, zoals uit het voorgaande blijkt, wel reden toe.

Als het Nederlands verdwijnt, zal dat niet echt zijn omdat het bedreigd was, maar omdat de bovenlaag van de Nederlandstalige gemeenschap dat zelf zo wilde, constateerde Jos Wilmots in zijn afscheidscollage in 1999 als hoogleraar aan het Limburgs Universitair Centrum (nu Universiteit Hasselt). Zo is het! In de loyaliteit van die bovenlaag aan de eigen taal heb ik niet zoveel fiducia.

Waterstof als pdf-bestand:

www.waterlandstichting.nl

Noten:

- 1 H.J.A. Hofland, *Het vandalisme van de achteloosheid*, NRC Handelsblad, 27 april 2001
- 2 Zie P. Fortuyn, *De verweesde samenleving*, 2002, p. 377
- 3 P. Geyl, *Verzamelde opstellen*, I (pp. 113-114) en II (p. 16), 1978
- 4 E. Zahn, Over talen en mensen, in: J. Berting en R. Kroes (red.), *De gewone ervaring leert anders*, afscheidsbundel A.N.J. den Hollander, 1976, p. 147
- 5 C.L.J. de Bot, *Waarom deze rede niet in het Engels is*, oratie KUN, 1994
- 6 H. Brandt Corstius, *Het Nederlands in de 21e eeuw*, Ons Erfdeel, 5, 2000
- 7 Zie o.a. P. van Walsum, *Verder met Nederland*, 2000, p. 120; P.M.L. Frentrop, *Corporate Governance*, 2000, p. 20; H. van den Bergh, *Exit Nederland*, HP/De Tijd, 15 oktober 2004; en D. Pels, *Een zwak voor Nederland*, 2005, pp. 131-137
- 8 Zie o.a. H. Righart, *Het einde van Nederland?*, 1992; en P. van der Veer, *Nederland bestaat niet*, De Gids, september 2000
- 9 Zie *Taalpeil. De Nederlandse taal: feiten, cijfers en meningen*, 2005
- 10 Zie *Suriname in de Taalunie*, Neerlandia, 1, 2004
- 11 P. Scheffer, *Over zelfverheffing en zelfverloochening van een natie*, NRC Handelsblad, 19 september 1992
- 12 Zie D. Wortel, *Het ANV bepleit het Nederlands in de grondwet*, Neerlandia, 3, 2005; en *ANV-conferentie Nederlands in de grondwet?*, Neerlandia, 5, 2004
- 13 A. de Swaan, *Nederlands tenzij of Engels mits...* Het Nederlands als wetenschapstaal in een wereld die verengelst, in: J. de Groof e.a., *Gedrag na Verdrag*, 2004, pp. 43-49
- 14 D. Draaisma *Het verdriet van de kosmopoliet*, Vivat Academia, okt./dec. 2005
- 15 D. Pels, *Verengelsing van Nederland is bepaald niet erg*, NRC Handelsblad, 21 oktober 2005
- 16 Ontleend aan een lezing van Postma voor de Orde van den Prince, afdeling Rotterdam op 11 oktober 2005

Geen steun van Taalunie

7 oktober 2007 - De Nederlandse Taalunie zal de stichting Nederlands niet financieel ondersteunen bij de organisatie van het taalcongres in Brussel volgend jaar. Dit liet de secretaris van de Taalunie, mevrouw Linde van den Bosch weten in een uitgebreide brief als antwoord op voorstellen van de stichting Nederlands. De Taalunie wenst ook geen financiële bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de nieuwe uitgebreide woordenlijst, die, naar in de bedoeling ligt, in boekvorm en op cd-rom zal worden uitgegeven.

Wel stelt Van den Bosch voor de TST-Centrale van de Taalunie, die zich bezighoudt met taal- en spraaktechnologie, een rol te laten spelen in het actualiseren en het technisch onderhoud van bestanden die aan de basis van de publicatie zullen liggen. Die bestanden zouden dan ook via de Centrale ter beschikking aan derden kunnen worden gesteld. De Taalunie wil wel overwegen een prijs of onderscheiding in te stellen als middel tot bewustmaking. Van den Bosch stelt, op basis van gesprekken met EU-'taalcommissaris' Orban, niet bang te zijn dat de positie van het Nederlands in de EU zal worden aangetast, mede onder invloed van de nieuwe lidstaten. De NTU-secretaris houdt sN voor te streven naar samenwerking met andere taalorganisatie als het ANV, Onze Taal en de Landelijke Vereniging van Neerlandici om een breder platform te vormen dat zich als een belangrijke gesprekspartner van beleidsinstanties kan opwerpen. Eerdere pogingen van sN (toen nog SNN) om met andere organisaties te komen tot een Taalplatform zijn overigens mislukt.

Cohen 'antwoordt'

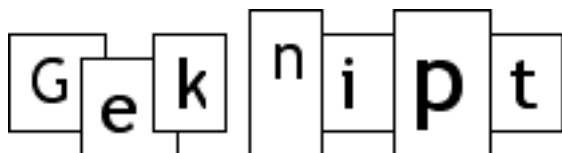

Op een (elektronisch gesteld) verzoek van de stichting Nederlands aan burgemeester Job Cohen om de hoofdstad te verlossen van die domme *Aj Emsterdam*-kreet kreeg de stichting een brief van amsterdam partners:

“Over smaak valt niet te twisten (terwijl er niets zo leuk is als twisten over smaak; as). U behoort tot de kleine groep die de letters omschrijven als schandvlek. De grote meerderheid is van mening dat de 'I amsterdam' campagne getuigt van goede smaak. Voor de slogan is bewust de Engelse taal gekozen omdat wij ons ook richten op internationale bezoekers.” Is getekend, Charles van Renesse van Amsterdam Partners.

Hoe Van Renesse weet dat de grote meerderheid die lullige kreet smaakvol vindt, vertelt hij niet. De webstek van [amsterdam partners is geheel in het](http://amsterdampartners.nl)

Engels.

voorschoolse educatie en de gebrekkige taalontwikkeling in de thuissituatie. Met name de moeders van de kleuters zijn het Nederlands nauwelijks machtig.”

Financieel geograaf (wat dat is weet ik niet) Ewald Engelen schrijft op 23 juli in NRC Handelsblad over de hulp van Barclays aan de economische faculteit van de UvA: “We staan ons voor op een traditie van openheid en tolerantie, maar eisen van buitenlanders wel dat ze onze taal leren en zich aan onze normen en waarden houden. Wat die ook mogen zijn.”

NRC Handelsblad van 22 juni: “Vijf vrouwen en drie mannen zijn officieel geïnstalleerd als *city steward* van Groningen. *City steward* is een gesubsidieerde baan. Het idee kwam van de ondernemersvereniging Groningen City Club.

De Volkskrant Sport op 3 september 2007: “Nick Nuyens (wielrenner), zei maandag dat de 250 kilo boter die hij won door in de Touretappe naar Gent als laatste Diksmuide in te rijden, wordt geveild ten bate van de stichting To Walk Again van Marc Herremans.”

In dezelfde krant: “In een persbericht meldt Marcel van Dam waarom zijn bedrijf Van Dam Quality Beds de vrouwen van ADO/Den Haag sponsort. ‘Onze positionering is gebaseerd op de filosofie *Better sleep is better performance.*’ ”

De Volkskrant 9 augustus: in Kunst & Cicero schrijft oud-universitair docent Engels Henk Romijn Meyer over de “Donkere Kamer van Damocles” van Hermans: “I het Nederlands vond ik het wel een spannend boek, maar in het Engels vond ik het opvallend mooi. Misschien ligt dat toch aan de taal. Het Nederlands is nogal stijfjes, het Engels is vloei-ender.”

Nieuwsbericht op de radio: “Ook de Nederlandse bank *EnAjBieCie* heeft last van de hypotheekcrisis in de VS.” De eerste drie letters stonden vroeger voor Nederlandse InvesteringsBank.

De Volkskrant 31 mei 2007: “Bijna één op de vijf leerlingen in groep 1 en 2 heeft grote problemen met de Nederlandse taal. Ze zijn niet of nauwelijks aanspreekbaar in het Nederlands en spreken in zinnen van maximaal twee woorden.(...) De oorzaken liggen volgens de onderzoekers aan de geringe deel-name aan

Meehelpen met sN?

Wie wil helpen de rijkdom van de Nederlandse taal te onderhouden en onnodig Engels te bestrijden kan het volgende doen:

Donateurschap

Vanaf € 12,- per jaar kunt u donateur van de stichting worden. U ontvangt dan drie á vier maal per jaar de Nieuwsbrief.

Eigen inbreng

- 1 meewerken aan de woordenlijstgroep;
- 2 meedoen aan de elektronische schrijfgroep;
- 3 meedoen aan (plaatselijke of landelijke) publieke acties;
- 4 (plaatselijk of landelijk) propaganda maken voor de stichting.

5 meehelpen bij de organisatie van de Jaardag.

Producten

- * De woordenlijst '2400x liever Nederlands'. Dit is de nieuwste aflevering. Hij helpt u onnodig Engels te vermijden. De lijst staat overigens ook op onze webstek. Het boekje kost € 5,00 inclusief toezending.
- * Het kleurige affiche met voorbeelden van onnodig Engels. Het wordt geleverd op A4-formaat voor € 1,50 inclusief toezending.
- * Kaarten voor verspreiding in de horeca (helaas nog steeds in de maak)
- * Plakkers met 'Sale is Frans voor Smerig' en "Monumentaal" (prijs nog vast te stellen)